

RELIGIO

CHRISTIANA MIRACULIS FIRMATA.

PROOEMIUM.

M*iracula* ad Religionis Christianæ Divinitatem Firmandam a Christo & Ejus Apostolis palam patrata, a Scriptoribus Theopneustis relata, quæ nec Judæi, ut ut increduli, multive alii Doctrinæ christianæ irrisores negare haud sunt ausi, dum a *Naturalistis*, aliisque id genus, ut adpellari amant, *Philosophis* ceu insania; ceu ridicula & usque adeo impossibilia exploduntur: præfixum in re tanti momenti studium esto præcipuum, genuinam *Miraculorum* Veritatem vindicare, eorundemque vim atque Efficaciam, pro Religionis Christianæ Orthodoxia, non infringendam demonstrare.

S E C T I O I.

Miraculi Notio, Possibilitas & Auctor, atque Characteres.

§. I.

Miraculi Notio.

Miraculi Notionem sat solide exprimunt, qui illud, ut Effectum *Supernaturalem*, eumque *extraordinarium* definiunt.

Supernaturalem dicunt effectum omnes *Naturæ* juxta stabiles fixasque Leges operantis vires, præsus excedentem. Fluit inde *Mirabilium*, qui eventus *Naturæ* insoliti ac rariores intuituum stuporem movent, ac *Miraculorum* diversitas, quæ tanta est, quanta virtutis creatæ ab increata distantia; operati igitur in *Ægypto* Magi, oculorum illusores *mirabilia*, haud tamen sunt adsecuti *Mosis miracula*... *extraordinarium* volunt, ne cæteroquin omne, quod supra *Naturam* in homine operatur omnipotens, *Miraculum* compelletur: unde Animæ creatio Hominis conservatio humanis viribus sit major, non tamen inde, ex communi hominum sensu & consensu miraculosa est, quia non *extraordinaria*... consecrarium inde fluit, eventum omnem, etsi mirum ac mirabilem, *Miraculorum* albo non esse ad censendum.

§. II.

Possibilitas & Auctor.

Omnem *Miraculi Veritatem* ut radicitus evellant cum *Spinoza* & aliis Increduli, Ipsius usque adeo Possibilitatem tollere & arietare audent, eo quod Id ipsum *contra Naturam* adseri, consequenter contradictione plenum enuncient, eventum, qui *contra Naturam*, ab eo, qui *supra Naturam* dici consuevit, haud satis discriminantes. Factum, quod vires, Creaturarum viribus majores, seu supremi Numinis exigit, *supra Naturam*; quod vero contradictionem implicat, *contra Naturam* dici norunt eruditi; implicantiam itaque in Miraculis in vanum sciscitati sunt & sciscitantur Religionis christianæ Hostes; inturbata igitur est & erit *Miraculi intrinseca possibilitas*.... Nec felicius ejus *possibilitatem*, quam extrin-

extrinsecam dicunt, expugnarunt hucusque; etenim consecutio eventuum mundanorum ordinaria, quæ *Cursus Naturæ*, audit, & secundum quas cuncta eveniunt, per hoc, quod sint Leges & Eventus Mundi, qui contingens est (ex Metaphys.) absolute necessariæ haud sunt, ac proin eos ab eo, qui supra *Naturam* agere novit, ad tempus posse suspendi, aliisque interpellari, quis negabit? ... Sanè, non ille, qui vires illimitatas Causæ infinitæ pie & orthodoxe credendo rimatur; scit is ipse, Ei non esse impossibile omne verbum, adeoque ab Eo posse produci, quod *intrinsece possibile* est; ex quibus Miraculorum *possibilitas* etiam *physica* sat manifesta est; igitur solus Deus Miracula efficere potest. Quando autem ab hominibus, quos Thaumaturgos vocamus vera Miracula patrari videmus, horum virtutem ab ipso Deo, peculiari quodam influxu ad ejusmodi operationem determinari, hosque Ministrorum instar voluntatem Dei exequi, persuasi sumus.

Licet omnia Miracula, prout a Deo procedunt, æqualia sint, alia tamen Theologis sunt Miracula *primæ*; alia *secundæ classis*. *Primæ classis* Miracula vocant Effectus supernaturales extraordinarios, qui viribus Creaturarum nullo in casu effici valent: si vero Effectus secundum se spectatus *Naturæ* vires non excedat, attamen quoad modum & ordinem agendi (velut subita morbi gravissimi depulsio) Miraculum *secundæ classis* dicitur. conf. Bened. XIV. C. I. P. I. L. IV. de Serv. Dei Beatif.

§. III.

Veri Miraculi Characteres.

Ut citra omne errandi periculum Religionis Christianæ Divinitas ex Miraculis invictè demonstretur, Characteres quosdam, quibus Miracula vera a falsis discernantur, Theologi a) communiter statuunt, & alios, quibus, opus aliquod vires humanas, etsi fors a spiritibus, majori ac homines potestate præditis effici possit, certe superare cognoscatur, G. Less b) pererudite exponit.

- a) Characteres discernendi verum Miraculum a falso sint: 1) *Finis debet esse rectus, Religionis nempe, seu gloriæ divinæ augmentum.* Quod fit, si Miraculum patrat in Confirmationem doctrinæ, quæ fidem in Deum roborat, mores emendat, si serviat ad sanctitatem commendandam, Innocentiam liberandam, Dei Bonitatem & Justitiam ostendendam. Hinc

a) *Quicumque Veritati aut lumine naturæ certæ, aut divinitus jam revelatæ contradicit, ejus Miracula, quæ in confirmationem falsæ Doctrinæ patrare videtur, falsa sunt.*

3) *Modus, qui in Miraculo intervenit, excedere debet vires naturales, neque intervenire debent ridicula & mimica quæ gravitatem Religionis non decet, multo minus, quæ contraria sunt virtuti & honestati.*

b) Wahrheit der Christlichen Religion S. 20. S. 256. 3w. Ausg. sagt er: man muß eingestehen, daß wir die Kräfte der Menschen noch viel zu wenig kennen, um in allen Fällen gewiß zu bestimmen, was durch sie möglich sey oder nicht; in folgenden Fällen aber wird es ganz evident seyn, und ohne den gesunden menschlichen Verstand zu beleidigen von niemanden können gelugnet werden, daß sie alle menschliche Kräfte übersteigen, und eine übermenschliche Macht voraussetzen.

1) Wenn von einem Menschen etwas ohne alle dazu vorher daseyende Materie hervorgebracht wird. Z. E. Speise und Getränke durch bloßen Befehl eines Menschen sogleich hervorgebracht wird. Wir Menschen haben die Kraft aus einer daseyende Materie allerlei zu formiren. Wir können aus Korn Brod backen u. s. w. aber die Materie selbst zu machen ist außer den Gränzen einer menschlichen Macht.

2) Wenn von einem Menschen irgend etwas lebloses mit Leben und Empfindung begabet wird. Einem Klotz, einem Stein Empfindung geben, einem wirklich Todten, ja schon verwesenden Körper beleben, ist so unleugbar und fühlbar etwas übermenschliches, als einem Hunde Vernunft und Sprache geben.

3) Wenn ein Mensch die Natur durch bloßen Befehl zwinget nach seinem Gefallen zu wirken: mit augenblicklichem Erfolge dem Sturmwinde gebietet sich zu legen; dem flammenden Feuer nicht zu brennen, und sogleich zu verlöschen oder der Erde zu erbeben, und sich zu spalten.

4) Wenn von einem Menschen eine erhebliche Wirkung ohne Gebrauch irgend einiges Mittels durch einen bloßen Nachspruch bewerkstelliget wird. Z. B. Krankheiten, die noch dazu wohl gar den besten Erfahrungen der Aerzte zufolge unheilbar sind, durch ein bloßes Machtwort von ihm geheilet; eine wirkliche Blindheit durch ein bloßes sey sehend! eine Taubheit, Lähmung aller Glieder, durch ein bloßes sey gesund! gänzlich gehoben werden.

Oder 5) wenn von einem Menschen etwas in einer großen Entfernung ohne alle Mittel gewirkt wird. In einem Abstände von mehreren Meilen ohne Dazwischenkunft eines Mittels auf eine andere menschliche Seele starke Eindrücke gemacht, oder ein menschlicher Körper gesund gemacht wird.

Dieses alles und noch viel mehr können vielleicht die Engel nebst den andern unzähligen Klassen durch Kenntnisse und Macht über uns erhabene Geister. Bey uns Menschen aber gehet es unleugbar über die, unserer Natur wesentlichen Gränzen hinaus: ist demnach für uns eben so wohl übernatürlich, als es für eine

eine Kaze und Hund seyn würde eine demosthenische Rede auszusinnen und zu halten... und folglich ein evidentes Wunderwerk.

Tale Miraculum, cujus Auctor ipse Deus (§. præc.) cujus vox, loquela est, & ad homines testimonium, si in Religionis christianæ confirmationem patratum sit, veram illam (ut subsequenter dabunt) & divinam esse demonstrat, ut autem efficax inde argumentum deduci valeat, eventum illum contigisse (*Veritas historica*), illumque vere Supernaturalem esse (*Veritas philosophica*) constet, necesse est.

§. IV.

Argumenta Naturalistarum.

I. **I**nsurgant nunc Adversarii, suaque fundamenta, quibus *Miraculi* *possibilitatem* invertere conantur, proponant... audiat præ cæteris *Bened. Spinoza* existimans prorsus omnia, quæ de Miraculis referuntur, tribuenda esse Vulgi ignorantiae, superstitioni certarum gentium, præsertim Judæorum superbiæ, qui ut se supra alias gentes extollerent, Deum in sui gratiam *Miracula* patrare, ac *Naturam* invertere docuerunt... 1) *Nihil contra Naturam contingere*, inquit c) *sed ipsam æternum, fixum & immutabilem ordinem servare*; *Leges Naturæ* mera esse decreta Dei, adeoque ex necessitate & perfectione naturæ divinæ sequi, qua de causa si quid in *Natura* contingeret, quod universalibus ejus legibus repugnaret, id Decreto Dei & *Naturæ* divinæ repugnaret... At, quid per *Leges Naturæ* universales intelligat, valde ambiguum est: si *Rerum* essentias, aut Principia metaphysica sive mathematica e. g. *idem non potest simul esse & non esse*. Totum est majus sua parte. *Rerum Naturæ* fixa & immutabilis fateatur oportet... Si vero loquatur de *Viribus Creaturarum*, de normis sive regulis ordinariis, secundum quas *Creaturæ* operantur, quomodo quid *supra Naturam* contingere possit, ex dictis (§. II.) manifestum est.... Dum addit *Spinoza*, *Leges Naturæ* esse decreta Dei, quæ tam immutabilia sunt, quam Deus est... Observet quæso, easdem, tantum quatenus suam in Deo habent rationem sufficientem, dici Dei decreta, & sic ex eorundem mutatione vel suspensione Dei mutationem inferri non posse,

posse, ex ipsius Dei operandi modo, quem eruditi notant, intelliget: Deus enim ab æterno prævidit, & facere voluit, quod in tempore facit, & ita instituit *Natura cursum*, ut simul præordinaretur in æterna sua voluntate, quod præter cursum illum quandoque facturus erat.... 2) Pergit Spinoza: *Si Potentia Naturæ, ejusque Leges ad certa tantum limitata, & non ad omnia aptæ essent, sequeretur Deum Naturam adeo impotentem creasse, ut sæpius eidem subvenire cogeretur, quod absurdum est....* Sciat autem, Miraculum a Deo neutiquam fieri, ut *Naturæ* infirmitati succurrat, ac si quædam male aut improvide essent constituta, quæ emendatione egent, sed ob fines alios Majestate & Sapientia sua infinita dignissimos, quos licet homines non cognoscant, eisdem tamen, qui eventus Naturæ ordinarios, licet stupendos, parum adtendunt, Miraculis ad cognitionem & Dei cultum mirum in modum exstimulari, certum est.

c) in tract. theolog. polit. c. 6.

II. Alterum argumentum, quo omnes fere *Naturalistæ* triumphant, Rousseau præsertim urget: d) *non satis cognoscimus (dicit) Naturæ vires, ut, quod illas superet, vel non superet, seu quando fiat Miraculum, quando non fiat, certo ac præcise determinare valeamus.* Præterea mille fraudes & deceptiones inter homines obtinent, ut verum a falso discernere difficillimum sit.... Verum etsi præcise determinare non possimus, quousque se extendant causarum naturalium vires, scire tamen valemus, tum ex ipsa rei evidentia, tum ex communi hominum sensu, ex constanti experientia certa opera vires naturales superare. Sic quamvis definiri nequeat, quousque in morbis sanandis se se extendere possit hominum peritia, hoc tamen exploratum habemus, sola voce, solo nutu, & quidem ex tempore morbos quoscunque, maxime inveteratos naturaliter sanari non posse, multo minus certo, & jam inde a pluribus diebus defunctos in vitam revocari posse... Pariter quamvis hominem per aera ope instrumenti posse volitare, prout recentissima Gallorum docet inventio, & super aquas ambulare noscamus; hoc tamen non novimus, ut hominum aliquis absque ullo interjecto corpore super aquis ambulet, aut in aerem adtolatur, nubibusque circumvectus in Cælum recipiatur: hoc, inquam non novimus, neque etiam naturaliter sperare licet, ut paucis panibus plura hominum millia saturentur, ut aliquis propriis viribus a mortuis redivi-

redivivus refurgat ; ejusmodi facta , nemo est , qui non supra consuetum *Naturæ* ordinem posita esse fateatur.... Porro negari quidem non potest , dari hominum fraudes & deceptiones , sed præsto etiam sunt media vera Miracula discernendi a fallis , effectus supernaturales a mere naturalibus .§. III. & vid. Cl. Bergier der Deist 12. Brief S. 253. edit. germ. e) Emile part. 3. pag. 101.

III. Interim , quo magis , ajunt *Naturalistæ* , mirabilia quis refert , eo minorem meretur fidem , & eo fortioribus est opus argumentis ; hinc Miracula semper suspecta esse debent , & *David Hume* f) ait : Die Betrügerey , Bosheit und Thorheit der Menschen sind so gemeine Erscheinungen , daß ich lieber glauben wollte , die außerordentlichsten Begebenheiten könnten aus der Vereinigung derselben entstehen , als eine so ungemeine Verletzung der Gesetze der Natur.... Equidem verum est , eos qui mirabilia & extraordinaria narrant , difficilius invenire fidem , ac fortissimis argumentis ad ea comprobanda instructos esse oportere ; attamen , dum in Religionis christianæ confirmationem non citantur Miracula , nisi , quorum constat & *historica* , & *philosophica* Veritas , qua via eadem suspecta esse possint , non adparet. Porro , quanto errore D. *Hume* g) , Miracula , Legum naturalium violationes , enunciet , ex §. II. colligitur , conf. Cl. Bergier Traite historique tom. 5. pag. 65.

f) Tom. 1. pag. 64. g) Philosophische Versuche. Theil. 2. S. 263.

SECTION II.

Historica & Philosophica Miraculorum Veritas.

§. I.

Historica Veritas.

Pleni sunt Libri N. T. vere divini a) , Evangelia præsertim talibus Christi factis , quæ omnigenæ infirmitatis curatio solo verbo effecta , morbi sine numero & in momento temporis depulsi ; surdis audiendi , mutis loquendi & cæcis videndi facultas subito reddita b) ; panis iterato

B

adeo

adeo multiplicatus , ut pluribus hominum millibus reficiendis non tantum suffecerit , sed ut iis saturatis , plus , quam ab initio aderat , superfuerit c) ; frigida jam cadavera ad vitam revocata fuerunt d) ; quæ facta tam accurate , ut persona , locus , tempus & omne , quod ad individuum pertinet , exprimantur , referuntur a testibus 1) *coævis* , aliis de visu , *Matthæo & Joanne* ; aliis de certo auditu , *Marco & Luca* ; .. 2) a testibus *veracibus* , quibus nihil commodi ex falsa relatione sperandum , imo , qui ex vera narratione mali plurimum , ipsamque mortem retulerunt ; ... 3) a testibus *publicis* , qui Hierosolymæ , Athenis & Romæ mediis in urbibus , in cœtibus sapientum & coram Magistratibus eadem deprædicarunt ; . 4) a testibus *invictis* , quorum sapientiæ cessit tandem potentiorum in terris ingeniorum pervicacia , nec cessit nisi de Doctrinæ eorum veritate convicta , uti de Ignatio , Polycarpo , Justino , Irenæo , Athenagora , Origine & aliis certum , qui ante suam ad Christum conversionem in Paganismo eminuerunt.

a) Conf. H. Hofrath Michaelis Einleitung ins N. T., Gottf. Less Wahrheit der Christlichen Religion ; P. S. Wiest. demonstr. Relig. Christ. tom. II. b) Matth. XIV , 35. 36. ; XV , 30. 31. c) Matth. XIV , 14-22. ; XV , 32-38. d) Luc. VII , 11-17. filius viduæ *Naimiticæ* ; Marc. V , 35-43. filia *Jairi* ; Joann. XI. Lazarus a mortuis resuscitati leguntur.

§. II.

Continuatio.

Cum neque Judæi , neque Pagani , Christiani Nominis hostes infensissimi , hæc ipsa facta negaverint , Testium (Evangelistarum) integritas & autoritas multum inde augetur ; Judæi enim in *Talmud* de factorum veritate convicti , eadem modo artibus magicis , modo invocationi nominis *Jehova* adscribunt... Ex Paganis 1) *Porphyrus* Christum per hæc facta dicit hominem pium & immortalem e) ; 2) *Celsus* quidem Christianos autumat fuisse incantatores , & Christum , eo quod Magos damnaverit , cum esset ejusdem criminis reus , arguit , inquirens vero , an Christus ægrotos curaverit ; mortuos ad vitam revocaverit ; multa hominum millia panibus solum aliquot satiaverit , ait : *Age ! credamus & ista gessisse....* Tum omnia se se novisse adfirmat ; 3) *Julianus Apostata* g) licet

g) licet omnem lapidem moverit, ut Christi Oracula de Templi restoratione mendacia ostenderet, Eum tamen cecos, claudos, dæmone correptos sanasse constanter adseverat... Imo ne unus quidem eorum, qui a suscepto Christianismo defecerunt vel ad primævam superstitionem reversi, vel ad errores Doctrinæ christianæ oppositos conversi, facta hæc reclamavit.

e) Euseb. demonstr. Evang. L. 3. c. 9. f) apud Orig. L. 1. cont. Celsum. g) Cyrill. L. 6. c. Julian.

§. III.

Continuatio.

Discipulos quoque, quos Christus elegerat Ministros & Mysteriorum Dei dispensatores, facultatem infirmos curandi, mortuos suscitandi, leprosos mundandi & Dæmones ejiciendi, ipsis ab Eodem concessam h) exercuisse in aprico est: sic S. Petrum claudum ex utero Matris sanasse dicendo: *in nomine Jesu Christi Nazareni surge & ambula!* i), S. Paulum mortuum ad vitam revocasse k) legitur; hic quoque signorum Apostolatus sui pluralitatem Corinthiis deprædicat l), quemadmodum & multa in plebe per manus Apostolorum fiebant signa & prodigia, ita ut in plateas ejicerent infirmos, & ponerent in lectulis & grabatis, ut veniente Petro saltem umbra illius obumbraret quempiam illorum, & liberarentur ab infirmitatibus suis m) ut mirum non sit, inde continuo auctam esse cretium multitudinem, quin multam sacerdotum turbam Evangelio obedivisse.

h) Matth. X, 8. i) Act. III, 6. 7. k) Act. XX, 10. l) II. Cor. XII, 12. m) Act. V, 12.

§. IV.

Philosophica Miraculorum Veritas.

Horum Miraculorum philosophica Veritas manifesta est, si per hæc Christi & Apostolorum opera Legibus Naturæ universalibus derogatum fuisse constet: quis autem Philosophorum, eadem vires naturales

transcendere, negare audet? ... Præclara in hanc rem sequens est *C. Heumani*, in *Hug. Grotium* commentantis observatio: n) „ si quis (inquit) credere potest, falsissima narrari de Christo & Apostolis, & tamen omnis generis homines, eosque innumeros, Nobiles, Plebejos, Doctos, Indoctos, Græcos, Romanos, Judæos, Barbaros, Viros, Mulieres in tanta Orbis luce deceptos esse, omnesque rem tanti momenti, tantique periculi non examinantes, sine ulla gravi causâ ea omnia habuisse certissima, & cum omnium hujus vitæ bonorum jactura se se isti Religioni addixisse; hoc (inquam) si quis credere potest, is profecto se præbet omnium maxime stupendum Miraculum, quod non refutatione dignum est, sed tum admiratione, tum commiseratione maxima. „ Non enim unum, quod forte impostura quadam niti potuerit, sed plura, in conspectu plurimorum, etiam Inimicorum, qui cum gaudio fraudem detexissent; nec ullum iterata vice, saltem iisdem in circumstantiis, sed varia varii generis, diversisque in Creaturis Christus patravit Miracula, quo pacto impossibile fuit, ut nullum unquam ex pessimis illius consiliis in vulgus emanarit. Si cuncta hæc occulto quodam artificio peregisset, Christus omnes singulasque *Naturæ* vires, artes omnes, omniaque arcana explorata habuisset, necesse esset, cur vero non alteri quoque homini, si talia humanas vires non superent, jam inde a mundi exordio in hæc *Naturæ* arcana penetrare licuit? Non Christus solum miracula edidit, sed etiam Discipulis suis ea patrandi facultatem concessit (§. III.); anne credibile est, Discipulos ejus (si Christus Impostorem egisset) ita imbibisse artem, ut nullus eorum aliquando lapsus & sic omnis impostura detecta fuisset? nonne *Judas Iscarioth* (qui haud dubie illas artes calluit) Judæis (cum Dominum suum proderet) revelasset, Miracula Ejus meras esse imposturas, & niti occultis *Naturæ* viribus? hic autem cum facti poenitens, summam Christi (quam publice confessus est) Innocentiam morte sua confirmaverit, quis amplius, an Christus & Apostoli vera patraverint Miracula, in dubium vocabit? sunt igitur ista & *historice* & *philosophice* vera.

n) de Verit. Relig. Christ. L. 2. §. 4.

Argumenta contraria.

I. Impias suas in Christum & Apostolos voces emittentes Increduli, quid vetat (inquiunt) adserere, Christi Miracula a Christianis fuisse conficta, cum non raro talia finxerint prodigia? ... insuper & ex eo, quod eadem, deperditis veterum Philosophorum, Miracula ista impugnantium operibus, a solis Christianis referantur, omnem fidem iis denegandam volunt.... Verum admissio tali principio, jam nulli Historico fides adhibenda est; ex Historicis quippe profanis plures non nisi commentitias scripserunt Historias, plures non, nisi aniles referunt narrationes. Anne, quia nonnulli Christiani Miracula fictitia commemorant, & vera Christi Miracula rejicienda sunt? ... Christiani sapientes & docti juxta critices regulas & leges perpendunt Miracula, quemadmodum illud gravissima Religionis Materia exigit; examine isto peracto Christiani certis characteribus pseudo-miracula expungunt e veris (Sect. I. §. III.); Christi igitur Miracula ad critices ejusdem regulas expendant Increduli, si vera probitate & fide præditi erunt, enunciabunt cum Principe Judæorum: *scimus, quia a Deo venisti Magister; nemo enim potest hæc signa facere, quæ tu facis nisi fuerit Deus cum eo*..... Si, Ethnicorum opera Christi Miracula impugnantia periisse, adfirment; quid adversus eadem in illis scriptum fuerit, enarrent; ... aut si Christianorum machinationibus perierint; quo tempore, an primis Ecclesiæ sæculis, an immediate subsequenter id contigerit, adsignent necesse est.... Sane nondum deperditis Ethnicorum Libris innumeri fere ex illis, fidem Christi Miraculis adhibentes, Religioni christianæ nomen dederunt, quorum argumenta, in Patrum operibus adhuc existentia, non minus, quam modernorum Incredulorum, subtilia fuerunt... Quod si innumeri etiam ex illis, sicut ex Judæis Christi operibus non crediderint, istud evenit, quia gentiles cupiditatibus, præjudiciis, Philosophorum sophismatibus, Sacerdotum fraudibus & Imperatorum minis ligati fuerunt; Judæi vero, quia *Messiam* Regem expectarunt terrenum, qui florentissimum Judæorum Regnum restitueret, Christum, cum talem se non exhiberet, Le-

gis Violatorem despexerunt , & Miracula quæ operatus est , Dæmoniis tribuerunt , permulti nihilominus ex iis sive Christi sive Apostolorum Miraculis & Concionibus perculsi ad partes christianas transierunt.

o) Joan. III, 2.

II. Ab aliis Miracula rejiciuntur , 1) quod multis ipse locis eadem operari recusaverit , rejiciens cum indignatione eos , qui signum aliquod videre cupiebant... At profundius quæso scrutentur Scripturas & Christum tribus tantum in calibus , in quibus id infinitæ Sapientiæ suæ repugnasset , Miracula hominibus denegasse observabunt.... Denegavit illud Phariseis ; nonne eorundem perversa fuit intentio ? exegerunt hi , ut *Christus* , quemadmodum *Messiam* præstiturum docuerunt , de Cœlo descenderet , eorundem fronti se sisteret , Romanorum Imperium perverteret , & Judæorum Regnum pristino flori restitueret ; quod tamquam sapientiæ suæ contrarium cum indignatione recusavit p) , qui venerat ut humanum genus sanguinis sui pretio redimeret. Igitur 1) *Miraculum operari noluit ; si illud ad terrenum MESSIÆ Regnum fundandum & stabilendum petebatur....* Denegavit illud *Herodi* ; q) nonne hic Christum habuit præstigiatorum ? nonne tantum , ut cupiditatibus suis satisfaceret , Miraculum videre desideravit ? ... Igitur 2) *renuit patrare Miraculum , si illud ad animum novitatis avidum exsatiandum petebatur....* Denegavit illud illusoribus & crucifixoribus suis , r) anne illi adhucdum indiguerunt signis ad Divinitatem Christi intelligendam ? Igitur 3) *Miracula recusavit , si petebantur in cujusdam rei confirmationem , quæ aliunde , etiam miraculis firmata fuit :* Nec 2) exinde Brachium omnipotentiae debilitatum credant , quod legatur , Christum apud Nazarethanos non multa , vel ut Marcus dicit , ob incredulitatem eorum non potuisse patrare Miracula s) ; significatur enim , Nazarethanis defuisse fiduciam , qua in sui favorem , Miracula a Christo patrari petere debuissent ; sicut *Christus* ad Miracula patranda talem in se fiduciam frequenter exegit.... Nec 3) Ipsius impotentiam reprehendant , quod aliquando de Miraculis , quæ patraverat , secretum commendaverit ; nam id certis ex rationibus factum esse norunt Interpretes : *ordinarie* ad Hostium suorum invidiam declinandam , aut populi seditionem impediendam ; *aliquando* etiam ex Speciali Providentia Miraculum celari præcepit : sic Leprosi Sanationem

t) di-

s) divulgari noluit, nisi postquam se Sacerdoti exhibuisset, ne a Pharisæis & Sacerdotibus, hunc vero Miraculo sanatum esse, negari posset.

p) Matth. XII, 38. 39.; XVI, 1-4. q) Luc. XXIII, 8. 9. r) Matth. XXVII, 40. s) Matth. XIII, 58.; Marc. VI, 5. 6. t) Matth. VIII, 4.

III. Alii cum *Woolston*. existimant, Miracula Christi in sensu tantum allegorico esse intelligenda, ita, ut cæcorum illuminatio mentis nostræ illustrationem significet, cui expositioni & subscripsit *Spinoza* volens Ss. Patres, *Originem* præsertim in scripturis explicandis sensu allegorico usos... Verum, quo fundamento hic a propria verborum significatione recedere audeant, haud adparet: nonne Christus ipse ad sua adpellavit Miracula, ut suam inde Divinitatem simul & Doctrinam firmaret? quomodo fieri potuit, ut tot Judæi abjectis ritibus suis, tot gentiles combustis simulacris ad sacra christianorum transirent? cur Judæi & Pharisei signa hæc videntes, ne totus mundus post ipsum abiret, ne omnes in eum crederent, perstimuerunt? ... Equidem Patrum nonnulli quædam Christi Miracula ad fidelium pietatem excitandam mystice aliquando interpretati sunt, attamen omnes ii proprio quoque & literalis sensui inhærentes in Miraculorum Christi veritate adferenda semper fuerunt occupati, ut Religionis Christianæ comprobarent Divinitatem. Proin *Woolston*, ejusque sectatorum opinio non, nisi falsitatis & impietatis exemplar est.

SECTIO III.

Miraculorum Vis & Efficacia.

Miracula Legationem Christi, ejusque Doctrinam, quam Apostoli prædicarunt, divinam ostendere, ut manifestum sit, cæteris jungatur stupendum Resurrectionis Christi Miraculum, quod Religionis a Christo institutæ Divinitatem invictissime demonstrat.

§. I.

Resurrectio Christi.

Noverant Hostes Christi, Eundem suam a mortuis Resurrectionem, antequam moreretur, prædixisse a). Contigit Ea tertio a morte dic,
uti

uri prædicta fuit. Hujus testes erant plures, quam quingenti b), primarii erant Apostoli integerrimæ fidei, testes oculati, qui per quadraginta dies post Resurrectionem edentes, bibentes & sermocinantes cum eo, contrectatis adeo Christi vulneribus de Corporis ipsius realitate sat erant convicti.... Fucum vero facere Apostoli, Resurrectionem Christi prædicantes, nec voluerunt, nec potuerunt; tum ob candorem animi sincerissimum, quem Hostes ipsi suspexerunt; tum ob ingentem zelum, quo suum quoque sanguinem huic de Christi Resurrectione Veritati devoverunt; nonne palam & liberrime eam professi sunt in loco, in quo contigit, eo tempore, quo milliones Judæorum erant Hierosolymis, quorum intererat plurimum rem istam maximi momenti discutere? Unde fuit Apostolorum, qui antea mox animo deficiebant, tanta constantia, fortitudo & animorum conversio? unde Petro antea fugitivo tantus subito Spiritus, ut vel savissima tormenta a confessione Christi ex mortuis redivivi ipsum detertere non potuerint? præclare id observat Philipp. Mornaus dicens c): *quem vox ancilla terruerat, qui vivum ter in hora abnegarat, ablatum ex oculis confitetur, celebrat Hierosolymis apud Magistratus, coram Sacerdotibus, nec ullis minis deterri potest....* Annon ipsimet Judæi christiano nomini insensissimi, Christum a mortuis vere resurrexisse, se se convictos crediderunt d), quando, ne Magistratus quidem Resurrectionem illam a Petro in conspectu omnium prædicatam negare ausus est? „Man muß sich verwundern e) (sagt gründlich Sumfred Ditton) daß der Rath diese Beschimpfung so hingehen läßt. Konnte dann niemand antworten? ihr Betrüger! eure Unverschämtheit macht euch nicht glaubwürdiger. Eure Betrügereien sind bekannt. Das Volk weiß sie. Wir haben die Mittel in Händen, dadurch wir euch beschämen können. Es soll euch alsobald bewiesen werden, daß euer Meister noch unter die Todten zu rechnen, und die ganze Welt wird also überzeugt werden, daß ihr Betrüger und seinen Leichnam gestohlen, damit ihr dem Gerüchte, welches ihr von seiner Auferstehung ausgesprengt, etnigen Schein geben möchtet... Das hätten sie sagen, und thun müssen, wenn sie ein gutes Gewissen gehabt, und gewußt hätten, daß diese Nachricht falsch sey. Dadurch würden die Apostel zum gänglichen Stillschweigen gebracht, und die weitere Ausbreitung ihrer Religion auf einmal verhindert seyn. Aber an dessen statt sieht einer den andern voller Bestürzung an; die ganze Versammlung geräth in Verwirrung; man läßt die Apostel abtreten um einen Rath zu fassen, was man ihnen vor eine Antwort zu geben habe.

Diese

Diese ganze Antwort bestunde darinn, daß man ihnen verbothen im Namen Jesu weiter zu reden; und damit läßt man sie fortgehen. So pflegen sich die zu verhalten, welche sich schuldig wissen und die Wahrheit nicht läugnen können. „ Certissimum igitur est hoc Resurrectionis Jesu Christi Miraculum.

a) Matth. XVI, 21-24.; XVII, 22. 23.; XX, 17-19. b) I. Cor. XV, 6. c) De Verit. Relig. Christ. cap. 34. d) Act. IV. Die Wahrheit der christl. Religion edit. tert.

§. II.

Miraculorum Efficacia.

Ex unanimi omnium sensu Potestas Miraculorum soli Deo, ceu causæ principali propria (Sect. I. §. II.) ; est igitur Miraculum Dei loquelæ, quæ Naturæ Domini loquentis Majestate & doctos & indoctos monet, ad oculos animarumque pertingit, rebelles indurat, dociles vero ad salutem perducit; est testimonium Dei, cujus infinitæ Veracitati, Bonitati, Sapientiæ & Providentiæ evidentissime repugnat loqui & testari per Miracula nisi pro Veritate, ne homines Deus ipse determinet invincibiliter in errorem per medium ex natura sua determinatum, ut Veritatis & Divinitatis sigillum sit & testimonium... Inde quod 1) Christus, suam instituens Religionem, Miraculorum argumento usus sit; quare Joannis discipulis sciscitantibus, quis esset, an *Messias*? ad sua Miracula, tamquam certissimam *Messiae* notam provocans respondit: f) *euntes renunciate Joanni, quæ audistis & vidistis. Cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt &c....* Inde est, quod suam Judæis incredulitatem exprobraverit inexcusabilem, eo quod viderint Miracula Christi, nihilominus suam Christo Divinitatem abnegaverint. Judicavit igitur Christus veris Miraculis inesse vim & suam, & suæ Doctrinæ Veritatem & Divinitatem demonstrandi, verissimeque dixit æterna veritas: *Si opera non fecissem in eis, quæ nemo alias facit, peccatum non haberent: nunc autem & viderunt & oderunt & me & Patrem.* g)... 2) Neque alia fuit methodus Apostolorum: & hi ad Miracula Christi, Ejusque Resurrectionem, ad Miracula, quæ ipsi patrarunt, Doctrinæ a se prædicatæ Veritatem demonstraturi, adpellarunt; ita S.

C

Petrus

Petrus ob miraculosam claudi sanationem in iudicium vocatus , respondit: h). *Notum sit omnibus vobis , & omni plebi Israel , quia in nomine Domini nostri Jesu Christi Nazareni , quem vos crucifixistis , quem Deus suscitavit a mortuis , in hoc iste adstat coram vobis sanus. Hic est lapis , qui reprobatus est a vobis adificantibus , qui factus est in caput anguli. Non est in aliquo alio salus. Annon* hisce verbis clare designat , hoc Miraculum a se editum in virtute Christi ad Illius Resurrectionem , Illius & Doctrinam confirmandam ? ... *S. Paulus* , postquam in sermone , (quem Athenis in Areopago habuit) dixerat , Deum per Evangelium omnes ad Poenitentiam vocare , Christumque hujus mundi judicem constituisse , addit , Deum in horum fidem Christum a mortuis resuscitasse dicens : *Fidem praebens omnibus suscitans eum a mortuis.* i) Anne clarius significari potest , Resurrectionem Christi demonstrare Religionis ab Ipso institutae Divinitatem ? ... Imo idem de Miraculis a se patratis Apostolus haud obscure indicat dicens : k) *non audeo aliquid loqui eorum , quae per me non efficit Christus in obedientiam Gentium verbo & factis in virtute signorum & prodigiorum....* Inde 3) omnes , quotquot Christo nomen dederunt , ac proinde Orbis propemodum universus in hujus Argumenti robur invictissimum consentiunt.

f) Matth. XI , 4. g) Joan. XV , 24. h) Act. IV , 10-12. i) Act. XVI , 31.
k) Rom. XV , 18.

§. III.

Desinant ergo Increduli , & quotquot sunt cum *Woolstonio* in Christum & Ejus Miracula blasphemi miraculosae Resurrectionis veritatem , tot testibus probatam , ab Evangelista mediis in Hierosolymis scribente contestatam , ab ipsis Christicidis non contradictam mendaciis aliisque nugis arroderet. Desinant alii de jactura antiquissimorum scriptorum , quibus Christi Apostolorumque fraudes facile detegi potuissent , amarius querulari ; edic enim sodes ! quis scripta haec , ut ne literulam eorum hereditarent posterius , suppresserit ? Christianos hic incusas , aut qua fronte ? qua veri specie ? pressi hi gemebant in tenebris , mortis timore territi latebant extra Synagogae conspectum Judaeorum ac convictum ; qui ergo Libros hosce accepissent , qua arte aut pretio eos sibi comparassent , qui voluntarie

tarie pro Christo pauperes omnibus & ubique egebant ? & quomodo pri-
 mi Religionis Apologetæ viventibus adhuc & præsentibus Ethnicorum &
 Judæorum Principibus & Magistris ad Historiæ totius de Resurrectione
 sinceritatem provocassent ? si Scripta , si Codices , ex quibus historia hæc
 expugnari potuisset , præsto fuissent... Nec fidem Resurrectionis mira-
 culosæ enervat impia *Celsi*, & qui cum eo mentiri & mysteria ridere amant, In-
 credulorum Crisis, qua Christum ex mortuis redivivum , non nisi Apostolis,
 non nisi amicis mulieribus, & suis ex carne & discipulatu stipendiariis adparui-
 sse cavillantur ; cur non visus ab *Herode & Pilato* ? cur non in Synagogæ Syne-
 drio ? cur non in Jerosolymorum Templo ? cur fide Judæis, de Resurrectione
 futura , de divinitate resurgentis inde comprobanda , solemniter data se
 non liberavit ? at qua fronte quis *Naturalistarum* rimari poterit consilia
 Altissimi ? utique ea duntaxat , qua fingit adparitione visibili solos dig-
 natos fuisse Christi amicos ; aut nonne visus a Militibus Romanis ? nonne
 visus a *Gallilæis* ? nonne visus a quingentis & ultra testibus ? nonne visus
 a Paulo persequente Ecclesiam Dei ? ane omnes Apostoli ? ane omnes
 discipuli ? an Amici ? quod quæso argumentum ? non adparuit inimicis,
 non synedrio , non Synagogæ Principibus ; ergo non resurrexit vivus ?
 an digni , an hanc visionis gratiam promeriti Crucifixores , Deicidæ im-
 pii ? qui eum ut Populi seductorem , blasphemum in Deum *Abraham ,*
Isaac & Jacob *Pilato* detulerant , ad Crucis mortem postularant ; an hæc
 fuerunt obsequia , queis gratiam hanc singularem emeruissent ? ... Et
 quæ salus inimicorum ex adparitione redivivi ? an Judæa eundem venera-
 ta ut *Messiam* , an amplexa ut desideratum multis gentibus , credat is,
 qui scribarum & Pharisæorum genium , & capitale in Christum odium
 edoctus decipi amat... Sane si *Mosen & Prophetas* & ipsum Christum
 Doctrinam suam Miraculis firmantem non audierint , nec , si hic a mor-
 tuis , illis videntibus resurrexisset , credidissent , omnia in magicas ocu-
 lorum lusiones , in nefandas Principis Dæmoniorum præstigias , fraudes
 atque fallacias coniecissent , inde eum denuo coram Pilato accusandi , ad
 mortem crucis , eo quod per fraudes populum commoveret , postulan-
 di , iterumque crucifigendi novam occasionem captantes... Apage nu-
 gas ! crede Evangelistæ mirabilem resurgentis catastrophem , aliaque
 Christi atque Legatorum Ejus Miracula , veluti Divinitatis sigilla non se-
 mel

mel, sed iterum, non palam sed coram tum Amicis, tum Inimicis fideliter & infallibiliter celebranti. Tantum.

POSITIONES EX UNIVERSA THEOLOGIA

SECTIO I.

Introductio.

§. I. Dei Existentia. 1) Deum existere prima & summa veritas est, quam omnis generis argumenta invicte probant. 2) Absurdissime errant *Pantheistæ*, qui Naturam divinam ab hac rerum universitate non distinguunt, atque ita verbo quidem Deum profitentur, re autem tollunt. 3) Absque Dei existentis opinione nulla hominum Societas diu tranquilla persistere potest. 4) Natura sua *unus* est; Polytheismus igitur gentilium ac geminum Manichæorum boni, malique principum cum sana ratione pugnat.

§. II. Religio. 1) Supremi Numinis agnitio cum gravissima obligatione ipsum colendi connexa est; cultum istum Religionem dicimus. 2) Religionis naturalis, in se spectatæ, infirmitas nos Revelatione indigere ostendit. 3) Revelatio potest nobis etiam Mysteria ad credendum proponere: hæc autem sunt quidem supra, non contra rationem.

§. III. Revelatio Mosaica. 1) Revelationis hujus series & argumentum exhibetur nobis potissimum in Libro antiquissimo, qui Pentateuchus dicitur. 2) Liber hic omni fide dignus est, & genuinum *Mosis*, magni Prophetæ, opus. 3) Religio inde innotescens testatissima est, omnibusque fulget Divinitatis Characteribus. 4) Ex ipsa tamen Religionis istius œconomia, & ex Libris illius prophetici constat, quod aliquando, quoad certa puncta sit abroganda, & quod per futurum *Messiam* nova & præstantior eidem sit successura.

§. IV. Revelatio Christiana. 1) Imperante Tiberio Cæsare extitit vir nomine *Jesus*, qui dicitur *Christus*, promissum in Lege Mosaica *Messiam* se pronuncians, novæque Religionis Auctor. 2) Ad propagandam hanc Religionem certos elegit discipulos, qui vitam & doctrinam Magistri sui scriptis consignarunt. 3) Libri hi, quos novum Testamentum adpellamus etiamnum incorrupti existunt, & summam merentur fidem. 4) Ex libris istis discimus, *Jesum Christum* in confirmationem divinæ Missionis suæ præter plurima Miracula & Prophetias edidisse, quæ ad apicem completæ sunt. 5) Religio ergo Christiana vera, divina & revelata est.

§. V.

§. V. *Ecclesia Catholica.* 1) Datur cœtus hominum religionem veram profitentium. Talis cœtus est sola Ecclesia Christiana; itaque hæc sola est vera Christi Ecclesia. 2) Porro Deus veræ Ecclesiæ tribuit donum *inerrantiæ* in proponendis revelationibus. 3) Sicut Religio christiana varias sectas numerat, ita Ecclesia christiana in varias Ecclesias seinditur. 4) Ut ergo innotescat, quænam sit vera Dei Ecclesia, notæ quædam veræ Dei Ecclesiæ characteristicæ dentur necesse est, quæ eam a cæteris Ecclesiis secernant, illisque evidenter credibiliorem reddant. 5) Notæ hæc sunt *Unitas, Sanctitas, Catholicitas & Apostolicitas.* b) His prærogativis sola gloriatur Romano-Catholica Communio; proin ea sola est vera *Christi Ecclesia*, donoque *inerrantiæ* gaudet.

§. IV. *Instrumenta revelationis sunt S. Scriptura & Traditio.* 1) *S. Scriptura* Verbum Dei est a scriptoribus divinitus inspiratis literis signatum. 2) Canon genuinus sacrorum Librorum est is, quem statuit Tridentinum. 3) *S. Scriptura* ex originali in varias successive linguas translata est. 4) Inter Versiones orientales præ reliquis eminet ea, quæ vulgo *septuaginta viralis* audit. 5) Inter versiones latinas sola *Vulgata* authentica est. 6) Tridentinum tamen eandem authenticam declarans, fontibus nihil detraxit autoritatis. 7) Ad genuinum Scripturæ sensum rite intelligendum, & debite proponendum plurimum servit ars hermeneutica. 8) Præter Scripturam admittendæ sunt *Traditiones* tam ad mores, tum ad fidem pertinentes, pari cum Scriptura ipsa divina, reverentia suscipiendæ. 9) Dantur certæ regulæ, quibus Traditiones divinæ a non divinis, & hæc inter se discernantur. 10) Fontes Traditionis sunt Symbola Fidei, Libri liturgici, Acta Conciliorum & Scripta Ss. Patrum.

§. VII. *Revelationis Index.* 1) Etsi Verbum divinum sit regula credendorum agendorumque: cum tamen Scriptura multas obscuritates involvat, quin ipsa sibi ad eas tollendas sufficiat; Traditiones vero ob temporum diuturnitatem & injurias non raro dubiæ reddantur, controversiæ circa Revelationem non paucæ oriuntur. 2) Unde a Christo animatum quoddam & infallibile Tribunal constitutum est, Ecclesia nempe Catholica Legitimus & supremus Verbi Dei Interpres. 3) Porro Ecclesiæ judicium circa fidem & mores infallibile est, siue ea in Conciliis œcumenicis sit collecta, siue per orbem dispersa.

§. VIII. *Ecclesiæ Regimen.* 1) *Christus* Ecclesiam suam ita instituit, ut sit Societas inæqualis. 2) Potestatem spiritualem regendi Ecclesiam solis concessit Apostolis, eorumque successoribus Episcopis. 3) Petro tamen collatus fuit Primatus Honoris & Jurisdictionis. 4) Primatus hic cum morte Petri non expiravit. 5) Sed transiit in ejusdem Successores Romanos Pontifices. 6) Jura hujus Primatus vera alia sunt primigenia alia accessoria.

SECTION II.

Doctrina Religionis Catholicæ.

§. I. *Deus in se spectatus.* 1) Deus, quem Revelatio etiam in natura unicum & purissimum Spiritum esse docet, omnes Perfectiones cum infinita eminentia

nentia continet. 2) Hinc perfectissima gaudet Scientia, quoad præsentia, præterita & futura. 3) Libera quoque gaudet voluntate. 4) Vult & sincere etiam post Adæ lapsum omnium Salutem. 5) Prædestinat ad gloriam ex prævisis meritis, & ex demeritis ad pœnam. 6) In Personis trinus, Pater, Filius & Spiritus Sanctus. 7) Tres hæc Personæ inter se distinctæ participant unam eandemque naturam divinam, sed non eodem modo. 8) Pater enim a nullo est factus nec creatus nec genitus. 9) Filius a Patre solo est, non factus nec creatus sed genitus. 10) Spiritus S. a Patre & Filio, non factus, nec creatus, nec genitus, sed procedens. 11) Hoc tamen non obstant, in hac Trinitate nihil prius aut posterius, nihil majus aut minus, sed totæ tres Personæ cœternæ sibi eunt & cœquales. 12) Dogmata hæc, ut ut humanum captum longe superent; nullam tamen in se continent contradictionem. 13) Qui vult ergo salvus esse, ita de Trinitate sentiat.

§. II. *Deus Creator.* 1) Ut Deus Perfectiones suas etiam ad extra manifestaret ornatissimam hanc universi machinam in tempore condidit. 2) Inter res a Deo creatas eminent Angeli, nobilissimi Spiritus, & homo corpore & anima immortalis constans. 3) Deus omnia ea, quæ creavit summa & admirabili quoque providentia conservat & gubernat. 4) Nihil ergo in hoc universo fit sine Deo, aut politivè volente, aut saltem permittente. 5) Adam, qui cum voluntate Sancta & recta e manibus sui Creatoris prodiit, posthabito Numinis præcepto de fructu vetito comedens, lapsus est. 6) Peccatum hoc gravissimam pœnarum seriem traxit: corpus subiectum est morti, cæterisque vitæ miseriis: anima excidit iustitia originali, non tamen libertate, turbato licet æquilibrio: Posteriores (excepta B. V. Maria) eodem peccati reatu, iisdemque pœnis æternis sunt involuti.

§. III. *Deus Redemptor.* 1) Deus pro infinita sua misericordia ab æterno decrevit, genus humanum a tam miseranda captivitate vindicare. 2) Noluit tamen peccata hominum sine præstita satisfactione condonare. 3) Misit igitur Deus Filium suum factum ex muliere, factum sub lege, ut eos, qui sub lege erant, redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus. 4) Fuit is *Jesus Christus*, Verbum Patris, verus Deus, tot typis præfiguratus, tot Vaticiniis prænunciatus, qui Spiritus S. virtute humanum Corpus ex Virgine Maria adsumsit, Naturamque humanam cum divina in unitate personæ conjunxit. 5) *Christus* per vitam suam non solum Doctoris & Legislatoris; sed etiam veri sponsoris, Redemptoris & Sacerdotis officio functus est; offensum Deum placavit, ac vere, proprie & plene pro nobis satisfecit. 6) Passus enim est pro salute nostra, crucifixus & mortuus. 7) Tertia vero post mortem die resurrexit a mortuis. 8) Et consummato Redemptionis humanæ regatio ascendit ad Cœlos. 9) Sedet a dextris Dei Patris omnipotentis in gloria.

§. IV. *Redemptionis Fructus.* 1) *Christus* per vitam, passionem & mortem suam nobis meruit omnia gratiæ dona. 2) Gratia igitur omnis est ex meritis Christi; nulla secundum merita nostra. 3) Gratia primaria divisione abit in actualem & sanctificantem. 4) Sine gratia actuali intellectum illuminante, & voluntatem movente homo nec opus salutare perficere, imo nec initia fidei habere potest. 5) Non omnis tamen gratia actualis semper est efficax, sed datur etiam inefficax seu sufficiens. 6) Illa nullam agendi imponit necessitatem. 7) Hæc vero saltem iustis volentibus & conantibus, dum præceptum urget, nunquam deest. 8) In justificatione

tione peccata vere delentur & homo interior renovatur. 9) Iustificatus per bona opera, gratiæ actualis ope peracta, vere meretur.

§. V. *Redemptionis participatio.* 1) Fontes, quæ Christus Salvator noster gratiam suam in nos specialiter derivat, sunt Sacramenta ab ipso *Christo* instituta quorum numerus septenario nec major est, nec minor. 2) Hæc non sunt nuda signa fidem solummodo in nobis excitantia, sed signa practica, quæ vim habent in dispositis producendi gratiam, quam significant. 3) Tria, Baptismus, Confirmatio & Ordo imprimunt Characterem. 4) In Ministro Sacramentorum, ut valide agat, requiritur intentio, non tamen fides nec probitas. 5) Ritus in dispensatione eorum adhiberi soliti, pii sunt & religiosi. 6) Primum inter omnia Sacramenta est *Baptismus*, quo spiritualiter nascimur: sui ablutione per aquam & expressa trium divinarum Personarum invocatione, quam & Apostoli adhibuerunt, confertur. 7) Baptismi necessitas tanta est, ut nisi ab adultis vel re vel voto, a parvulis vero, extra casum martyrii, re ipsa suscipiatur, salus obtineri nequeat. 8) Unde Minister necessitatis est omnis homo viator. 9) Crescimus in fide per *Confirmationis* Sacramentum, quod alii immerito tamquam meram cæremoniam Ecclesiasticam, & rem otiosam rejiciunt. 10) Nutrimur *Eucharistia*, in qua Christus vere, realiter & substantialiter præsens est. 11) Et quidem ita, ut panis & vini substantia plane non remaneat. 12) Usus calicis Laicis necessarius non est ex institutione divina. 13) In Missa offertur verum ac proprie dictum sacrificium. 14) In *Pœnitentia* Sacramento peccata vere remittuntur. 15) Ad hunc tamen effectum consequendum Lege ordinaria & divina necessaria est sic dicta Confessio auricularis. 16) Remissa per hoc Sacramentum culpa & poena æterna, non semper quoque remittitur omnis poena temporalis. 17) Pro hac satisfacere possumus & tenemur. 18) Ad hunc finem utilis est usus Indulgentiarum. 19) Quarum concedendarum Ecclesia habet potestatem. 20) *Extrema Unctio* ad sanationis, quam inchoat Pœnitentia, consummationem ordinatur: Eam numero Sacramentorum ad censet Scriptura, & utriusque Ecclesiæ, Latine & Græcæ consensus perpetuus. 21) Per ordinationem, quæ verum Sacramentum est, ab Episcopo sacrorum Mysteriorum Dispensatores, & Ecclesiæ Præsides constituuntur. 22) Multiplicatio Fidelium *Matrimonio* obtinetur, quod Christus in nova Lege ad Sacramenti dignitatem sublimavit, cujus vinculum adeo Sanctum esse voluit, ut non nisi morte alterius conjugis dissolvatur.

SECTION III.

Adapplicatio Doctrinæ Catholicæ ad vitam Christianam.

1) Omnis Doctrina divinitus inspirata utilis est ad perficiendum hominem, eumque in suis actionibus dirigendum. 2) Regula, ad quam actiones nostras conformare debemus, duplex datur... Una dicitur *Conscientia*, quam, cum proxima honestatis norma sit, semper tenemur sequi, si recta sit, aut invincibiliter erronea. 3) Dictamen conscientiæ, ut actio sit licita, debet esse moraliter certum; ubi ergo habetur ignorantia vincibilis aut dubium, operari non licet. 4) Regula altera *Lex* est, partim a Deo lata, partim ab homine, cui a Deo potestas data est. 5) Deus in corde hominis descripsit Legem, qua ea, quæ natura sua justa, bona sunt & honesta præcipiuntur; contraria prohibentur. 6) Lex ista *naturalis* omnem
aut

aut abrogationem aut dispensationem refugit. 7) Hanc perfecit *Lex Evangelica*, quæ sufficienter promulgata omnes obligat. 8) Quoniam Deus omnibus Legibus obsequium præstandum voluit, neque *civilem* legitime datam sine peccato violare licet. 9) At quia ad peccatum requiritur cognitio, utique & Legis necessaria est notitia, quæ promulgatione acquiritur. 10) Hæ Regulæ actionum humanarum eo tendunt, ut hominem per virtutum Exercitium perfectiorem reddant. 11) Præcipuæ inter Virtutes sunt illæ, quæ Deum immediate pro objecto habent, ut Fides, Spes & Charitas, suntque primarii actus interni Religionis. 12) *Fides* explicita de Deo existente & Remuneratore ita necessaria est, ut sine ea impossibile sit placere Deo. 13) *Spe* theologica vitam æternam, mediaque ad eam conducentia ab omnipotente, optimo & fideli Dēo expectamus. 14) Spem consequitur *Charitas*, qua Deum propter se super omnia, nosmet ipsos vero & proximum propter Deum diligimus. 15) Ex ipsa harum virtutum excellentia patet, illarum actus frequenter eliciendos esse. 16) Erga proximum exerceri debet *iustitia*, quæ intendit ut reddamus alteri, quod illi debetur... Id præstat *Iustitia commutativa*, dum compensationem damni injuste illati, & rei alienæ restitutionem exigit. *Distributiva* beneficia ecclesiastica dignioribus conferri postulat. *Legalis* subditos in conscientia obligat ad solvenda tributa & vectigalia. *Vindicativa* male merentibus proportionatam pœnam statuit.

Finis Hominis Christiani.

1) Virtutum exercitio homo christianus viam sibi sternit ad *Beatitudinem*, ad quam post mortem animæ Sanctæ & plene purgatæ statim perveniunt; 2) quæ autem nondum satis purgatæ sunt, prius pœnas pro peccatis residuas luere debent; adeoque datur *Purgatorium*. 3) Sanctos, qui æterna felicitate fruuntur, colere & invocare honestum est & utile. 4) Datur quoque infernus, ex quo nulla redemptio. 5) Omnes homines aliquando resurgere habent cum corporibus suis, & reddituri sunt de factis propriis in universali iudicio rationem. 6) Peracto hoc iudicio, qui bona egerunt, ibunt in vitam æternam, qui vero mala, in ignem æternum.

Selecta quædam Historiæ Ecclesiasticæ Capita.

1) S. Petrus Romæ fuit. 2) A primis Ecclesiæ sæculis viguit disciplina arcana. 3) Recte & sapienter contra Arianos Symbolo Nicæno inserta est vox *ὁμολογίας*, qua dogma catholicum apertissime declaratur. 4) Patres *ariminenses* decepti quidem sunt ab arianis, non tamen hæresi subscripserunt. 5) De particula *Filioque* Symbolo Constantinopolitano adjecta græci immerito conqueruntur. 6) Nestorius errores, quorum vulgo insinulatur, vere docuit, ac proin merito & legitime damnatus est a Concilio Ephesino. 7) Quemadmodum Eutychetis error a Conc. Chalcædonensi rite proscriptus est. 8) S. Stephanus P. decreto suo nunquam omnium promiscue hæreticorum baptismata probavit. 9) Nec *rebaptizantes* Ecclesiæ Romænæ communione privavit.

O. A. M. D. G.

